

Kongen i urskoven

af Lone Fallentin

En dansk journalist besøgte i 1922 danske immigranter i Argentina. Han havde fået et tip om, at der i skovene i provinsen Misiones, der ligger i det nordøstlige hjørne af Argentina, på det tidspunkt langt fra alfarvej, boede en dansker, Harald Albrechtsen, som havde gjort det godt i det fremmede. Journalisten besøgte ham, og det var med rette, at de omkringboende kaldte ham »Kongen i urskoven«. Men det havde været hårdt slid, og heldet havde også været med ham, inden han kunne kaldes »Konge«.

Bjerreby – Buenos Aires

Harald Albrechtsen blev født i 1887 i Bjerreby på Tåsinge. Han var søn af købmand Christen

Albrechtsen. Harald gik ikke i sin fars fodspor som købmand, men blev uddannet som møbelsnedker hos Brydegaard i Svendborg.

Tiderne var ikke så gode i Danmark, det kunne være svært at få et godt job, og drømmen om at blive selvstændig og tjene gode penge syntes for mange uopnåelig. Ingen tvivl om at rejseagenternes lokkende tilbud om udrejser til lande, hvor guld og grønne skove ventede, blev studeret nøje. Fra Tåsinge var udvandringen til Amerika stor, alle kendte nogen, som var udvandret dertil. Anderledes forholdt det sig med hensyn til Argentina, hertil var kun få fra Svendborgområdet udvandret. Harald og en kammerat tog beslutningen om at rejse til

Barndomshjemmet i Bjerreby med nuværende adresse Staboltvej 5. Der var leben ved købmandsbu-tikken, som også var brevsamlingssted. (Foto ca. 1922)

Argentina og prøve lykken der. Den 9. april 1908 er Harald Albrechtsen, 21 år gammel, registreret i udvandrerskivnet som udrejst af Danmark og med destination Buenos Aires i Argentina. Haralds kæreste, Cathrine, blev efterladt i Svendborg og kunne følge efter senere, når han var blevet etableret i det fremmede.

Fra snedker til landarbejder

Harald arbejdede de første år i Argentina som snedker. Opdagede dog snart at rejseagenternes oplysninger om mulighederne i Argentina havde været vildledende. Lønnen til immigranter var ofte lav, hvis de ellers overhovedet kunne få et lønnet job. De stærke immigranter klarede sig, mens de svage i flere tilfælde endte på samfundets bund. Nogle danskere endte som vagabonder. De kunne normalt redde sig et gratis måltid mad hos andre danskere, hvoraf mange var rykket sammen i danskerkolonier. Her kunne de støtte hinanden og bevare deres danske kultur, sprog og religion, så de ikke helt mistede deres identitet i det fremmede. I området ca. 400 km syd for Buenos Aires blev grundlagt flere danskerkolonier. Danskerkolonien, Tandil, grundlagt af danskeren Hans Fugl i 1848, er kendt som den første danskerkoloni i Argentina.

Ikke mange af de danske kvinder blandt 1. generationsindvandrerne lærte at tale spansk. Kvinderne var ikke på arbejdsmarkedet dengang, og ofte kunne børnene heller ikke spansk, da de startede i skole, men børn lærer hurtigt. Mændene lærte spansk, da de gennem deres arbejde omgikkes spansktalende, og så var det nødvendigt at kunne spansk for at klare sig i forbindelse med handel o.l.

Argentina havde brug for landarbejdere, men det var blevet vanskeligt for immigranter at erhverve jord. Jorden i de beboede områder var fordelt på forholdsvis få personer, som til gengæld kunne eje meget store arealer. I modsætning til USA hvor prærien tilbage i tiden ikke var ejet af nogen, så kunne man ikke bare

»tage jord« i Argentina. Hvis der var mulighed for at købe jord, så var prisen normalt så høj, så kun få havde råd til at købe. Der kunne evt. i stedet blive indgået aftale om leje af jord, men det krævede også noget startkapital. Det var i en periode vanskeligere for immigranter end for argentinerne at låne penge til finansiering af jordkøb.

Bonpland i Misiones

Harald fik et tip af en mand, som han mødte, at hvis han rejste til Bonpland i provinsen Misiones, så ville det være meget lettere at etablere sig der. Der gik tog op gennem Argentina, så Harald steg på. Efter dages togrejse foregik resten af rejsen på hesteryg. Da han nåede frem, blev han med det samme betaget af Bonpland. Urskov, frugtbar jord og subtropisk klima, her havde han lyst til at bo. Provinsen Misiones er opkaldt efter jesuittermunke, som i 1600-1700 tallet missionerede i junglen i grænseområdet mellem Argentina, Paraguay og Brasilien. De opførte bygninger på stedet. Rester af disse bygninger er i dag turistattraktioner. Det samme gælder de fantastiske vandfald Iguazu også beliggende på grænsen mellem Brasilien, Argentina og Paraguay. De er med på Unescos Verdensarvsliste og kåret som et af verdens 7 naturvidundere.

Men Harald Albrechtsen tænkte nok ikke på turistattraktioner, da han ankom til Bonpland i den sydlige del af Misiones ikke så langt fra grænsen til Paraguay. For ham gjaldt det om at klare dagen og vejen og forhåbentligt kunne spare op til egen jord. Han fik job som landarbejder. Selv om han arbejdede hårdt, var der dog ikke udsigt til i nær fremtid at få råd til at blive selvstændig med jord.

Etablering i urskoven

Mange danskere i Argentina havde ry for at være arbejdsomme, dygtige landarbejdere og ærlige mennesker, og Harald Albrechtsen må have vist, at han klarede arbejdet specielt godt, for pludselig kom der uventet hjælp. De

Harald Albrechtsen, »Kongen i urskoven«. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

danske brødre Laust og Niels Ambrosius, husmandssønner fra Himmerland, havde ved flid og held tjent rigtig mange penge i Argentina. De ejede tusinder af hektarer jord og havde bygget huse på størrelse med danske herregårde. Fik de øje på en særlig dygtig indvandrer, så var de klar til at hjælpe denne. Laust Ambrosius fik heldigvis øje på Harald Albrechtsen og gjorde det derefter økonomisk muligt for Harald at erhverve jord. Han måtte selv bestemme, hvad han ville dyrke. Harald ønskede primært at dyrke yerba, en slags planter, faktisk træer, hvis blade bruges til fremstilling af maté, argentinernes og også flere andre sydamerikanernes helt uundværlige koffeinholdige te.

Da det var en urskov, som han havde købt, måtte han rydde et areal til landbrugsareal. Så han startede med at rydde underskov, derefter blev skovens kæmper fældet. Ild ryddede det tørrede kvas af vejen. Så kunne plantningen af små yerbaplanter starte. Til bolig havde han bygget en hytte, nærmest en jordhytte, da den

Harald og Cathrine Albrechtsens første hus var bygget på pæle i urskoven. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

var bygget af tørret mudder og strå. Mange danskere boede i den slags hytter i starten.

Nu var det snart tid at sende bud efter kæresten, Cathrine, i Svendborg. Haralds yngre bror, Hans, besluttede også at tage til Argentina og prøve lykken. Den 24. maj 1912 gik en gruppe på 15 danskere i Southampton ombord på damperen, som skulle bringe dem til Buenos Aires, blandt passagererne var Cathrine og Hans.

Efter en lang rejse ankom de omsider til Bonpland. Stor gensynsglæde, men da Cathrine så Haralds hytte, sagde hun, at hvis de skulle giftes, måtte Harald bygge en ordentlig bolig til dem. Harald byggede herefter et hus af cedertræ og andre ædle træsorter fra skovområdet. Hans uddannelse som snedker kom ham til gode. Det blev et fint hus. Harald og Cathrine blev gift i 1913.

Harald Albrechtsen med familie fotograferet i Argentina, ca. 1927. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

Familiebesøg i Danmark i 1921: Forrest fra v. Harald Albrechtsen, Chresten Albrechtsen(far), Niels Albrechtsen(bror), bagerst fra v. Marie Iversen(søster), Otto Iversen(svoger), Cathrine Albrechtsen(hustru) og Anna Albrechtsen(svigerinde). (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

Haralds bror Hans valgte efter nogle år at tage tilbage til Danmark, og januar 1917 var han atter i Danmark. Desværre døde han få måneder senere af sygdom kun 22 år gammel.

Det var slidsomme år, men det gik godt. Harald Albrechtsen var en dygtig landmand og klarede sig godt. Han havde 200 hektarer jord til at starte med, solgte senere noget af den nu opdyrkede jord og tjente godt på den. Iflg. kilder havde han i 1922 ca. 100 hektarer jord, hvoraf de 50 hektarer var tilplantet med verbaplanter. Han havde maskineri, som var avanceret på det tidspunkt, til bl.a. tørring af verbablade, inden de solgtes til teproduktion.

Harald havde så god en indkomst, at der også blev råd til besøg i Danmark. Det fremgår af en passagerliste på skib fra Buenos Aires, at han og familien var i Danmark i 1921, børnene, Carl, Karen og Mary, var med på rejsen.

Peder Rasmussen

Peder Rasmussen og Harald Albrechtsen var fætre, deres mødre var søstre, født på øen

Peder Rasmussen sendte ikke længe efter ankomsten til Argentina dette foto til familien i Danmark med en hilsen fra »Don Pedro«. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

Peder Rasmussens forældre, Anders og Maren Rasmussen, samt søsteren Christine foran barndomshjemmet med nuværende adresse Bjerrebyvej 123, ca. 1918. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

Birkholm. Peder Rasmussens far var savskærer Anders Rasmussen i Bjerreby. Peder blev udlært som maler hos sin bror Jørgen Rasmussen Aallmann, der på det tidspunkt var malermester i Dunkær på Ærø.

Kun 18 år gammel udvandrede Peder til Argentina. Det fremgår af et postkort, som han sendte til forældrene, at han ankom med skib fra Liverpool til La Rochelle i Frankrig i oktober 1910. Vi må formode, at han herfra er udrejst med skib til Argentina.

Han endte som Harald Albrechtsen med at bosætte sig i Bonpland i Misiones. Ingen tvivl om at der har været en kontakt mellem dem, inden Peder besluttede sig for at udvandre. I Bonpland arbejdede Peder som landarbejder bl.a. for sin fætter Harald. I 1917 lykkedes det ham selv at erhverve jord at dyrke. Jorden lå op til Harald Albrechtsen jord. Peder giftede sig med en svensk kvinde og stiftede familie. Indvandrergruppen i Bonpland bestod på det tidspunkt mest af skandinaver.

Peder Rasmussen og familie i 1922. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

Motiv fra Peder Rasmussens plantage i 1922. Forrest til højre står Peder Rasmussen. I midten ses hans hustru med deres yngste barn, datteren Dagmar. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

En frygtelig tragedie

Efter nogle år havde Peder Rasmussen i 1923 en fremragende Yerba-høst. Det betød mange penge i indtægt. Penge som gav mulighed for udvidelse og måske også for et besøg i Danmark.

Rygtet om, at Peder Rasmussen havde mange penge liggende, havde bredt sig til Paraguay. Tre banditter sejlede herefter fra Paraguay over Paranafloden for at komme over til Peder Rasmussens ejendom i Bonpland. Den 15. september 1923 nåede de frem til Peder Rasmussens hus, men fandt ham ikke hjemme. Ved huset mødte de Peder Rasmussen hustru og den 5-årige datter, Inger. Den 6-årige søn nåede at gemme sig bag nogle buske i haven. Banditterne var bevæbnede med økser. Den 5-årige datter blev dræbt, og Peder Rasmussens hustru dødeligt såret af øksehug, hvor hun bl.a. mistede en hånd. Herefter op søgte banditterne Peder Rasmussen i marken og dræbte ham på stedet.

Den 6-årige søn løb over til Harald Albrechtsen og fortalte, hvad der var sket. Politiet blev alarmeret, og det lykkedes i løbet af få dage at fange forbryderne, som tilstod deres ugerning.

Peder Rasmussen lignede straks efter ankomsten til Argentina en ægte argentiner, men hans liv som argentiner endte brat.

Mindested i Argentina for Peder Rasmussen og datteren Inger.

Men det var en meget tragisk hændelse, som også berørte familien i Danmark dybt, ikke mindst Peder Rasmussens forældre i Bjerreby.

I en senere avisomtale fremgår det, at Peder Rasmussens enke var til stede ved overrækkelsen af et guldur til politikommissæren, som havde handlet hurtigt og fanget forbryderne. Så hun havde overlevet det voldsomme overfald. Danskere og svenskere i Bonpland havde samlet penge ind til uret.

Andre tider

Da diktatoren, Juan Perón, kom til magten i Argentina i 1946, blev det hårde tider for jordbesidderne. Masser af jord blev inddraget, og inflationen steg meget. Perón blev afsat ved et militærkup i 1955 og måtte flygte fra Argentina. Juan Peróns hustru, Eva Perón

Harald og Cathrine Albrechtsen på deres 34'-års bryllupsdag den 26. oktober 1947, da bosat i byen Oberá i provinsen Misiones. (Foto: Taasinge Lokalhistoriske Arkiv)

(»Evita«), var dog en populær skikkelse blandt de fattige, som hun kæmpede for. I 1973 blev Perón igen præsident i Argentina, men det varede kort, da han døde, inden der var gået et år.

Man regner med at ca. 13.000 udvandrede fra Danmark til Argentina i perioden 1860-1930, men det anslås at omkring 40 % rejste tilbage til Danmark igen. Der findes i dag mere end 50.000 efterkommere af de danskere, som blev i Argentina, nogle behersker endda det danske sprog. Men det er nok især de danske traditioner omkring højtiderne, der dyrkes, f.eks. flæskesteg og rødkål til jul og ikke mindst den brune sovs.

Internettet har gjort verden mindre. Dansk-argentinere har nu mulighed for at følge begivenheder i »det gamle land«, næsten når de finder sted, og der kan lyttes til det danske sprog, som nok har ændret sig en del siden den tidlige udvandring fandt sted.

»Googler« man navnene Albrechtsen og Rasmussen på internettet, finder man personer i provinsen Misiones med disse navne, så efterkommere af Harald Albrechtsen og Peder Rasmussen har uden tvivl slået rod der.

Kilder:

Danskere som indvandrere af Erik Dybdal Møller
Den danske Argentina-udvandring fra midten af det 19. århundrede til mellemkrigstiden af Janni Jensen.
Indvandrerens paradys af Adil Erdem.
Artikel i Nationaltidende 1922. Avisomtale i 1923. Diverse andre avisudklip. Søgninger på Internettet.
Taasinge Lokalhistoriske Arkiv.

Lone Fallentin, bosiddende i Landet på Tåsinge. Frivillig på Taasinge Lokalhistoriske Arkiv. Tidligere artikler i Tåsinge Årbøger, bl.a. i årbog 2016.